

Saksframlegg

JUSTERING AV SOSIALHJELPSSATSER OG ØVRIGE STANDARDER FOR BEREGNING AV ØKONOMISK SOSIALHJELP

Arkivsaksnr.: 05/06726

Forslag til innstilling:

1. Satser for beregning av løpende økonomisk sosialhjelp:

Bystyret vedtar følgende veiledende satser for økonomiske sosialhjelp til livsopphold pr. måned, med virkning fra 1. mai 2005:

Lompepenger i institusjon (45% av sats for enslig)	Kr. 1.800
Enslig i foreldrehjem (55% av sats for enslig)	Kr. 2.200
Enslig person	Kr. 4.000
Samboere og ektepar	Kr. 6.650
Person i bofellesskap (50% av sats for par)	Kr. 3.350
Barn 0 – 5 år	Kr. 700
Barn 6 – 10 år	Kr. 950
Barn 11 – 17 år	Kr. 1.400
Ekstra bidrag i desember for familier med barn, sats pr. barn (10% av sats for par)	Kr. 650

Merutgiftene dekkes innenfor vedtatt budsjett for økonomisk sosialhjelp.

2. Veiledende standarder ved beregning av økonomiske sosialhjelpsyttelser:

Bystyret vedtar følgende veiledende standarder som benyttes ved beregning av økonomisk sosialhjelpsyttelser:

Akseptert boutgift, hybel eller kollektivlignende boforhold	Kr. 3.300 + strøm Enslige personer under 25 år uten barn
Akseptert boutgift, 1 roms leilighet	Kr. 4.100 + strøm Enslige personer over 25 år uten barn. Par under 25 år uten barn
Akseptert boutgift, 2 roms leilighet	Kr. 5.600 + strøm Husstander med 1 barn

Trondheim kommune

	Par over 25 år uten barn
Akseptert boutgift, 3 roms leilighet	Kr. 7.000 + strøm Husstander med 2 små barn eller 1 større barn
Akseptert boutgift, 4 roms leilighet	Kr. 9.100 + strøm Husstander med 3-4 barn
Lån eller garanti til depositum	Beløp tilsvarende 3 måneders husleie
Nødvendig innbo ved etablering i egen bolig, enslig	Kr. 11.000
Nødvendig innbo ved etablering i egen bolig, husstander med mer enn 1 person	Kr. 16.500
Tannbehandling, pr. person	Kr. 16.500
Klær til beboere i institusjon	Kr. 4.500 der ikke egne avtaler regulerer dette
Lønnsutgifter i arbeidsmarkedstiltak	Om nødvendig bistå økonomisk ved gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak, dog ikke ut over det som brukeren ville mottatt i ordinær sosialhjelp
Ekstra ytelser ved sysselsettingstiltak etc.	Vedtatt ordning fra 2005: Dekning av transportutgifter, nødv. arbeidstøy etc., egne ordninger for deltakere på Stavne og for inntil 75 personer forøvrig
Engangshjelp til flyktninger ved mottak	Egne satser vedtatt av formannskapet
Økonomisk hjelp til andre formål	Inntil kr. 10.000 pr. formål når formålet ansees allment akseptert eller klart fremmer sosialtjenestelovens formålsparagraf
Omgjøring av sosiallån til bidrag, og endr	Når det ansees utelukket at brukeren kan tilbakebetale lånet
Endring av nedbetalingsplan for sosiallån	Nedbetalingsplan for sosiallån kan endres hvis dette ansees nødvendig etter en helhetlig vurdering av brukerens økonomi

Trondheim kommune

Saksutredning:

Innledning:

Rådmannen foreslår gjennom denne saken en oppjustering av satsene for månedlig økonomisk sosialhjelp til livsopphold i Trondheim kommune fra 1. mai 2005. Siste justering fant sted 1. april 2004 (bystyresak 180/03).

I tillegg foreslår rådmannen en del justeringer i øvrige standarder for økonomiske sosialhjelpsytelser. Disse standardene har ikke vært justert siden juni 2000 (bystyresak 108/00).

A. Sosialhjelpssatser til livsopphold

Kort om sosialhjelpssatser til livsopphold.

Satsene for økonomisk sosialhjelp til livsopphold er kommunens veiledende sats for hva en person/husstand trenger til dekning av livsoppholdsutgifter i løpet av en måned. I begrepet livsopphold inngår løpende ytelser til mat og øvrige nødvendighetsartikler. I beløpet er normalt også inkludert utgifter til tv/avis/mobil etc., ordinære legeutgifter, forsikringer, transportutgifter. Sosial- og helsedirektoratet har gitt ut egen veileder som angir hva som skal defineres innenfor og utenfor dette livsoppholdsbegrepet.

Ved søknad om løpende økonomisk sosialhjelp beregnes normalt denne livsoppholdssatsen som husstandens utgift sammen med boutgifter, evt. utgifter til barnebidrag og andre godkjente utgifter. Husstandens inntekter trekkes fra utgiftene og den eventuelle differansen (høyere utgifter enn inntekter) kan ytes som månedlig sosialhjelp. Eventuell kontantstøtte er vedtatt tatt inn i inntektsberegningen, mens barnetrygd, grunnstønad og hjelpestønad holdes utenfor.

Forholdet mellom statlige veiledende satser og Trondheim kommunes satser

Staten opererer med statlige veiledende satser for livsopphold som kommunene oppfordres til å følge. Siste justering av disse var januar 2004. I tabellen nedenfor viser vi forholdet mellom statens satser og kommunens satser.

Tabell 1:

	Statlig sats	Kommunens sats	Kommunens sats tillagt barnetrygd	Trondheims sats i prosent av statlig sats (inkl. Barnetrygd)
Lommepenger i institusjon	Ikke oppgitt	1.700		
Enslig i foreldrehjem	Ikke oppgitt	2.200		
Enslig person	4.140	3.900		94%
Samboere og ektepar	6.880	6.300		92%
Person i bofellesskap (50% av sats for par)	3.440	3.150		92%
Barn, 0 – 5 år	1.580	700	1.670	106%
Barn, 6 – 10 år	2.090	800	1.770	85%
Barn, 7 – 11 år	2.640	1.100	2.070	78%
Ekstra bidrag i desember,	Ikke oppgitt	630		

Trondheim kommune

pr. barn		(10% av parsats)		
----------	--	------------------	--	--

Kommentarer til satsene:

- Det er ikke kjent om staten vil endre de veiledende satsene i løpet av 2005
- Staten har fra 2004 presisert at samboere som en hovedregel skal defineres på linje med ektepar i forbindelse med søknad om økonomisk sosialhjelp.
- Satsen for enslig i foreldrehjem benyttes i utgangspunktet for voksne barn under 21 år som bor i foreldrehjemmet
- Selv om Trondheim kommune formelt sett har valgt å holde barnetrygd utenfor inntektsberegningen er det naturlig å sammenligne de statlige veiledende satsene for barn med kommunens satser + barnetrygd. I statens veiledende satser er det forutsatt at barnetrygd defineres som inntekt. Vi har i beregningen ikke tatt hensyn til at enslige forsørgere har barnetrygd for 1 barn mer enn reelt antall barn, og heller ikke at enslige forsørgere ut fra visse kriterier får et småbarnstillegg for barn under 3 år.
- Person i bofellesskap er personer som lever sammen med andre på en slik måte at de har økonomisk gevinst av dette (lager mat sammen, deler utgifter til strøm, lisenser etc.). Dette gjelder i første rekke nære familiemedlemmer (f.eks. voksne barn som lever i bofellesskap med foreldre, søsken som deler leilighet, to voksne som ikke defineres som samboere etc.). Når det gjelder ordinære kollektive boformer ("kollektiv") må det vurderes i hver enkelt situasjon om dette kan defineres som "bofellesskap".

Midler til justering av satser.

I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2005 vedtok bystyret å legge inn 3 mill. kr. til oppjustering av sosialhjelpssatsene. I tillegg til dette er sosialhjelpsbudsjettet kronejustert på vanlig måte. Ikke hele kronejusteringen kan taes ut i justerte sosialhjelpssatser, da deler av kronejusteringen skal være med å dekke sosialhjelpsmottakeres økte boutgifter/andre utgifter. Rådmannen beregner at kronejusteringen gir rom for en økning av satsene med ca. 2 mill kr. Ut fra dette vil rådmannen i denne saken foreslå justering av satsene tilsvarende ca. 5 mill. kr. på årsbasis. Da satsene av praktiske grunner (behandling i bystyrets møte i mars pluss nødvendig tid til forberedning av endringer) ikke kan økes før 1. mai vil rådmannen foreslå en justering av satsene som for 2005 utgjør ca. 5 mill. kr. i helårskostnader, men som for året 2005 gir merkostnader på ca. 3,5 mill kr. Rådmannen finner ikke å kunne foreslå ytterligere oppjustering da sosialhjelpsbudsjettet må defineres som meget stramt.

Beregning av merkostnader.

Antall sosialhjelpsmottakere er praktisk talt uendret fra siste endringssak. Vi velger derfor å legge tallene fra denne saken til grunn ved bergening av merkostnader. I tabell 2 viser vi hva en økning av satsene for den enkelte husstands/persongruppe på 100 kroner pr. måned vil føre til i merutgifter for Trondheim kommune

Tabell 2:

	Ca. merkostnad pr. 100 kroner endring, 2005, (8 mnd)	Ca. merkostnad pr 100 kroner endring, Helårskostnad
Enslig (inkl. Lommepenger, enslig i foreldrehjem og person i bofellesskap)	1.300.000	2.000.000
Samboere og ektepar	330.000	500.000
Barn, 0 - 5 år	200.000	300.000

Trondheim kommune

Barn, 6 - 10 år	200.000	300.000
Barn, 7 – 11 år	230.000	350.000

Rådmannens vurdering og forslag til justering

Rådmannen ser det som naturlig at de satsjusteringer som gjøres i størst mulig grad utligner forskjellene mellom statlige satser og kommunens satser. I tabell 1 framkommer det at det er satsene for barn mellom 6 og 17 år som avviker mest fra statens satser, mens satsen for barn mellom 0-5 år ligger over statens satser hvis vi legger barnetrygd til.

Ca 2 av tre husstander som mottar sosialhjelp (dvs. Ca. 1500 av 2200 husstander pr. måned) er enslige personer uten barn. Dette er grunnen til at endringer i denne satsen er relativt mye dyrere enn endringer i andre satser.

Rådmannen vil konkret foreslå følgende endringer:

- Satsen for enslige øker med 100 kroner. Kostnad 2005: 1,3 mill kr.(inkl justering for lommepenger og enslig i foreldrehjem)
- Satsen for lommepenger defineres til 45% av sats for enslig.
- Satsen for enslige i foreldrehjem settes til 55% av sats for enslig
- Satsen for par øker med 350 kroner. Kostnad 2005: 1,2 mill.
- Satsen for barn under 6 år holdes uforandret.
- Satsen for barn 6-10 år øker med 150 kroner. Kostnad: 0,3 mill.
- Satsen for barn 11-17 år øker med 300 kroner. Kostnad: 0,7 mill.

Forslagene vil føre til merutgifter på budsjettet for 2005 med ialt ca. 3,5 mill. kr.

I alle satser som er prosent av andre satser er det foretatt justeringer til nærmeste 50-krone

Disse forslagene vil konkret føre til følgende satser:

Tabell 3:

	Dagens sats	Forslag til ny sats	Forslag til ny sats inkludert ordinær barnetrygd	Prosent av statlig sats
Lommepenger i institusjon	1.700	1.800		
Enslig i foreldrehjem	2.200	2.200		
Enslig person	3.900	4.000		96,5
Samboere og ektepar	6.300	6.650		96,5
Person i bofellesskap	3.150	3.350		96,5
Barn 0 – 5 år	700	700	1.670	106
Barn 6 – 10 år	800	950	1.920	92
Barn 11 – 17 år	1.100	1.400	2.370	90
Ekstra bidrag i desember for familier med barn, sats pr. barn (10% av parsats)	630	650		

Trondheim kommune

B. Standarder for øvrige økonomiske sosialhjelpsytelser

I forbindelse med søknader om økonomiske sosialhjelpsytelser til ulike formål må tjenestene ta stilling til hvilke utgifter som ansees "akseptable" eller "normale". Dette gjelder både i forhold til søknader om dekning av konkrete utgifter, og når husstandens godkjente utgifter skal beregnes ved søknad om løpende ytelser. Det presiseres at dette er å anse som veiledende standarder i saksbehandlingssammenheng. Hver sak skal vurderes individuelt, og det kan ut fra konkrete forhold i den enkelte sak være aktuelt å akseptere høyere utgifter til enkelte formål, eller å vurdere ytelser under den foreslåtte standard. Som en hovedregel skal vedtak som omfatter ytelser ut over vedtatte standarder begrunnes spesielt, og vedtaksansvaret skal ikke videre delegeres fra enhetsleder.

Dagens standarder ble vedtatt i juni 2000 (bystyresak 108/00). Siden dette har konsumprisindeksen i gjennomsnitt økt med i underkant av 10%. Indeksen for bolig har økt med (i gjennomsnitt for landet) ca. 25%.

I tabell 4 nedenfor foreslår rådmannen konkrete justeringer i standarden for visse sosialhjelpsytelser.

Nærmere om standarder for boutgifter.

Vi opererer i dag med fire standarder for boutgifter:

- Enslige under 25 år (uten barn): Kr. 2.800,- pluss strøm
- Enslige over 25 år (uten barn): Kr. 3.500,- pluss strøm
- Husstander med 2 personer: Kr. 6000,- pluss strøm
- Øvrige: Kr. 7000,- pluss strøm

I begrepet boutgifter ligger husleie og eventuelt renter og avdrag på boliglån.

Rådmannen ser behov for både å foreta en justering av satsene og å gjøre dem noe mer nyansert. Konkret vil rådmannen foreslå at det settes en normalstandard for hver boligstørrelse (antall rom i boligen), og at det angis hvilke husstander som kan knyttes til hver boligstørrelse. Forslaget nedenfor i tabell 4 baserer seg i hovedsak på Bolig- og byfornyelseskontorets registrering av leiekraft i det private boligmarkedet i Trondheim pr. 2003/2004. Det konkrete forslaget er foreslått til nærmeste 100-krone i forhold til det som er registrert i denne undersøkelsen. I kommentarkolonnen for de ulike boligstørrelser angis hvilke husstander vi forventer kan bebo boligen. Bolig- og byfornyelseskontoret opererer med hybel med foreslått standard på kr. 2.800,- i husleie og har 1 roms leilighet til kr. 4.100 som neste boligtype. Rådmannen foreslår at det i stedet opereres med en kategori "hybel og kollektivlignende boforhold" med en øvre standard på kr. 3.300 pluss strøm.

Endringene vil føre til en lavere standard enn i dag for husstander med 2 personer, men vil føre til en oppjustert standard for øvrige husstander.

Rådmannen vil presisere at det må utøves skjønn når det gjelder bostørrelse i forhold til barnas alder/kjønn, der husstander med større barn, og husstander med store barn av begge kjønn vil ha behov for en større bolig enn husstander med små barn og husstander med store barn av samme kjønn. Kommentarene i høyre kolonne må derfor sees på som veiledende og ikke utfyllende. Vi har valgt å ikke presisere boutgiftsstandard for husstander med mer enn 3-4 barn, da vi ser det som lite hensiktsmessig å etablere standarder husstandskategorier som det er svært få av. Det må her vektlegges konkret skjønn i den enkelte sak, der bl.a. barnas alder/kjønn spiller inn.

Forslag til nye standarder.

Tabell 4:

Trondheim kommune

Tjeneste	Dagens standard, kroner	Forslag til ny standard, kroner	Kommentar
Akseptert boutgift, hybel eller kollektivlignende boforhold		3.300 + strøm	Ungdommer under 25 år (uten barn) som ikke kan bo hjemme
Akseptert boutgift, 1 roms leilighet		4.100 + strøm	Enslige personer (uten barn) over 25 år, par (uten barn) under 25 år.
Akseptert boutgift, 2 roms leilighet		5.600 + strøm	Husstand med 1 barn 0-6 år (eller venter barn), par over 25 år uten barn
Akseptert boutgift, 3 roms leilighet		7.000 + strøm	Husstand med 2 små barn eller 1 større barn
Akseptert boutgift, 4 roms leilighet		9.100 + strøm	Husstand med 3-4 barn
Lån eller garanti til depositum	Beløp tilsvarende 3 måneders husleie	Ingen endring	
Nødvendig innbo ved etablering i egen bolig, enslig uten barn	10.000	11.000	
Nødvendig innbo ved etablering i egen bolig, husstander med mer enn 1 person	15.000	16.500	
Tannbehandling, pr. person	15.000	16.500	
Klær til beboere i institusjon	4.000	4.500	I institusjoner som har avtale med Rusbehandling Midtnorge HF gjelder egne avtaler
Lønnsutgifter i arbeidsmarkedstiltak	Om nødvendig bistå økonomisk ved gjennomføring av arbeidsmarkedstiltak, dog ikke ut over det som brukeren ville mottatt i ordinær sosialhjelp	Ingen endring	Gjelder i første rekke arbeidsmarkedstiltaket "Lønnstilskudd", der Aetat yter en prosentandel av ordinær lønn til arbeidsgiver
Ekstra ytelser ved sysselsettingstiltak etc.	Vedtatt ordning fra 2005: Dekning av transportutgifter, nødv. arbeidstøy etc., egne	Videreføring av nylig vedtatt ordninger.	Jfr. Formannskapssak

Trondheim kommune

	ordninger for deltakere på Stavne og for inntil 75 personer for øvrig		
Økonomisk hjelp til andre formål	Inntil kr. 10.000 pr. formål når formålet ansees allment akseptert eller klart fremmer sosialtjenestelovens formålsparagraf	Ingen endring	
Omgjøring av sosiallån til bidrag, og endr	Når det ansees utelukket at brukeren kan tilbakebetale lånet, ingen øvre beløpsgrense.	Ingen endring	
Endring av nedbetalingsplan for sosiallån	Nedbetalingsplan for sosiallån kan endres hvis dette ansees nødvendig etter en helhetlig vurdering av brukerens økonomi	Ingen endring	

Rådmannen i Trondheim, 18.02.05

Tor Åm
kommunaldirektør

Harald Solbu
Rådgiver